

використовували як історичне джерело, коли, переписуючи до своїх рукописних збірок хроніки і літописи, доповнювали і продовжували їх або ж самі створювали історичні праці, взявши на себе обов'язок викласти документально історію вітчизни, як, наприклад, військовий канцелярист, славнозвісний козацький літописець Самійло Величко.

Військові канцеляристи складали особливе коло світської української інтелігенції з розвинутою національною самосвідомістю і демократичними поглядами.

Водночас з військових канцеляристів в Генеральній військовій канцелярії формувалась українська адміністративна еліта. Якась їх частина зараховувалась до найнижчого прошарку козацької старшини, що був першим ступенем для входження в середовище знатного козацтва. Вони могли одержувати рангові села за службу, їх висували до складу правлячої сотенної або полкової старшини і вони займали посади сотника, полкового писаря або ж їх включали в особливу привілейовану групу і надавали їм звання бунчукових товаришів, які підлягали тільки владі гетьмана, знаходились під його бунчуком.

Лякіна Р.М., с.н.с.

(Київ, Музей гетьманства)

ПРЕДСТАВНИКИ КОЗАЦЬКИХ СТАРШИНСЬКИХ РОДИН В КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ

Національно-визвольна війна українського народу під керівництвом Б.Хмельницького (1648–1654 рр.) та десятиліття після неї суттєво змінили склад населення Києво-Подолу: тут з'явився значний прошарок козацтва.

Архіви Києва /ЦДІА, КДОА, КДГА/ зберігають відомості про існування на Подолі в XVIII ст. подвір'їв представників козацької старшини - колишніх студентів Академії: полковника Чернігівського полку Полуботка, бунчужного товариша Федора Мировича, білоцерківського полковника Семена Палія, полковників компанійських полків Часників, обозного Миргородського полку Степана Родзянки та його сина Єремії, їх родича ген.обозного Дем'яна Оболонського, сотників Київського полку (потім райців та бургомистрів Магістрату/ Гудимів, сотника другого охочекомонного полку Григорія Чижевського, військового товариша Гавриїла Ядрила, хорунжого Київського полку Ієремії Дем'яновича, возного Гокало, сотника Сичевського та багатьох інших.

Збережені документи дають можливість уявити не тільки роль колишніх студентів Академії у справі захисту України, а також їх внесок у політичне, економічне та культурне життя суспільства.

Цікаво зазначити, що їх нащадки турбувалися не тільки про збереження пам'яті про бойові звитяги своїх предків, але й про виховання та освіту молоді. З цією метою вони робили вагомі внески в монастирі, церкви, на виховання й освіту дітей-сиріт тощо.

Крстанов Т.П., с.н.с.

(Софія, Церковно-історичний й архівний ін-т
при Болгарській Патріархії)

БОЛГАРСЬКІ ЦЕРКОВНІ ІСТОРИКИ - ВИХОВАНЦІ КИЇВСЬКОЇ ДУХОВНОЇ АКАДЕМІЇ (Нешо С.Бойкікев, Тодор Ст.Бурмов, Іван Йончев Снегаров)

Київ і Болгарія - це багаторічна історія, деякі сторінки якої написані золотими літерами, а деякі на сьогодні *tabula rasa*.

Наш спільний обов'язок - вивчити і прочитати цю історію - вчительку буття.

Київ мав велике значення у справі навчання і формування інтелігенції часів болгарського Відродження. Особливе місце належить Києво-Могилянській - Київській духовній академії. Мало відомо про болгарських вихованців Академії XVII-XVIII століть, більше - XIX-XX століть.

Наша мета є обмеженою - дослідження біографій трьох болгарських церковних істориків, вихованців Київської духовної академії:

Нешо Стоянов Бойкікев (1820-1906 рр.) - чернець болгарського Зографського монастиря на Святоафонській Горі. Закінчив навчання в Київській духовній академії в 1851 р. кандидатською дисертацією "О том, что Болгарский Архиепископ в древние времена не зависел ни от Римского, ни от Константинопольского патриархов", яку пізніше надрукував. Писав й інші твори. Посвячений в сан ієромонаха в Києві, пізніше обраний Охридським і Пловдивським митрополитом.

Тодор Стоянов Бурмов (1834-1906 р.р.) навчався в Київській Духовній семінарії і Київській духовній академії до 1857 р. Ймовірно, там і написав кандидатську дисертацію, надруковану в 1859-1860 рр., "Про початок, поширення і утвердження християнської віри поміж болгарами". В інших творах він виступає як історик з питань болгарського церковного життя ("Болгарсько-грецький церковний розкол", 1902 р.).